

Eksamen ECON 1730 Befolkning og velferd 9. desember 2013

Tillatte hjelpemidler: lommekalkulator

Oppgave 1 (teller ca. 40 %)

Referanseberegningen i regjeringens Perspektivmelding 2013 (PM2013) viser at det blir et udekket finansieringsbehov mot 2060 på ca. 6 prosent av fastlands-BNP.

1a. Nevn kort de viktigste forutsetninger angående velferdsordninger og skattesatser bak denne referanseberegningen.

1b. Finansieringsbehovet øker fra 2025. Hvilke to typer offentlige utgifter er de viktigste faktorene bak denne økningen?

PM2013 nevner at økt deltakelse i arbeidslivet er en mulighet for å unngå et budsjettunderskudd.

1c. Hvilke(n) befolkningsgruppe(r) kan muligens øke sin yrkesdeltakelse?

Å øke gjennomsnittlig antall arbeidstimer per sysselsatt er en annen mulighet som kan redusere inndekningsbehovet.

1d. Hvor realistisk er det å forvente en slik utvikling, gitt den historiske trenden?

Oppgave 2 (teller ca. 20 %)

I denne oppgaven forholder vi oss kun til innvandring (= brutto innvandring), og ser vi bort fra utvandring. Siden slutten av 1960-tallet har det vært fire perioder med ulike typer av innvandring til Norge: fram til 1975 (periode 1), fra 1975 til midten av 1980-tallet (periode 2), fra midten av 1980-tallet til 2004 (periode 3), fra 2004 til 2012 (periode 4).

2a. Hvilken type innvandring karakteriserte hver av disse fire perioder?

SSB skiller i sin befolkningsprognose fra 2012 mellom innvandringsstrømmer fra tre ulike landgrupper: land i Vest-Europa og øvrige vestlige land (gruppe 1), EU-land i Øst- og Sentral-Europa (gruppe 2), resten av verden (gruppe 3).

2b. Hvilken utvikling forventer SSB i prognose-alternativet med middels innvandring om den årlige innvandringen fram til 2060 for hver av disse tre type strømmer? Det holder med en kvalitativ beskrivelse.

2c. Hvilke faktorer regner SSB som viktige drivkrefter bak denne utviklingen i innvandringen?

Oppgave 3 (teller ca. 20 %)

Norges befolkning er forholdsvis ung, sammenlignet med den i mange andre vestlige land. Samtidig sier vi at det er en klar aldring i den norske befolkningen.

3a. Forklar dette tilsynelatende paradokset.

3b. Fruktbarheten i Norge har helt siden 1980-tallet ligget under reproduksjonsnivå. Forklar hvorfor det likevel er flere levendefødte hvert år (rundt 60 000) enn dødsfall (rundt 42 000).

Oppgave 4 (teller ca. 20 %)

Langset («Arbeidskraftbehov i pleie- og omsorgssektoren mot 2050») analyserer framtidig sysselsettingsbehov i pleie- og omsorgssektoren. I mange beregninger forutsetter hun at forholdet mellom familieomsorg og offentlig omsorg er konstant, målt i antall årsverk.

4a. Hvor realistisk er det å anta et konstant forhold mellom offentlig omsorg og familieomsorg i framtiden? Hvorfor? Trekk inn i ditt svar det du vet om generasjonsforhold fra artikkelen «Micro and macro perspectives on intergenerational relations and transfers in Europe» skrevet av Hagestad og Herlofson.

4b. Hvordan påvirker en slik forutsetning Langsets resultater?